

Knut Tore Sælør og Trude Klevan

«En som kan gjøre det som trengs»

Utforsking av erfaringskonsulentens rolle i
arbeid med ungdom

Skriftserien fra Universitetet i
Sørøst-Norge nr. 137
2023

Knut Tore Sælør og Trude Klevan

«En som kan gjøre det som trengs»

Utforsking av erfaringskonsulentens rolle i arbeid med ungdom

Senter for psykisk helse og rus, Fakultet for helse- og sosialvitenskap, Universitetet i Sørøst-Norge

Senter for psykisk helse og rus (SFPR), Institutt for helse-, sosial- og velferdsfag, Fakultet for helse- og sosialvitenskap ved Universitetet i Sørøst-Norge (USN) arbeider for å utvikle et solid forskningsmiljø i samarbeid med personer med brukererfaring, pårørendeerfaring, klinisk erfaring, forskere og beslutningstakere. Senteret ønsker å bidra til styrking og utvikling av den nasjonale og internasjonale kunnskapen innen psykisk helse og rus med særlig vekt på fem områder; (1) Personers erfaringer med psykisk helse- og rusproblemer og hva som hjelper, (2) Person- og kontekstsentrerte tilnærminger, (3) Familie- og nettverksperspektiver, (4) Helsetjenesteorganisering, utøvelse og effektivitet og (5) Aksjonsrettet forskning, særlig brukerinvolvert forskning og handlingsorientert forskningssamarbeid i kliniske praksiser.

I tillegg driver senteret en rådgivende og konsultativ funksjon overfor kommuner, brukerorganisasjoner, helseforetak og myndigheter. Senteret bidrar til utvikling og gjennomføring av utdanning og kompetanseutvikling. Det er en hospiteringsarena for gjesteforskere og samarbeidspartnere, samt bidrar til å styrke forskerkompetansen ved Fakultet for helse- og sosialvitenskap, USN. Forskingen ved senteret vektlegger kontekst i forståelsen av psykisk helse og psykiske helseproblemer, og for utøvelsen av psykisk helsearbeid. Lokalmiljøet er konteksten for hvor psykisk helsearbeid skal utvikles. Sentrale områder er arbeid, bolig, skole, fritid, lokalmiljø og de sosiale og materielle livsbetingelsene. Folkehelseperspektivet med vekt på å fremme helse og sosialt liv på individ-, gruppe og samfunnsnivå, gjennom velvære og velferd, har også grunnleggende betydning for personers psykiske helse og i psykisk helsearbeid. Forskingen ved Senter for psykisk helse og rus skal også synliggjøre at de sammenhenger og situasjoner der folk lever og bor kan bidra til å lindre eller å forsterke psykiske helseproblemer, så vel som at det sosiale og kulturelle mangfoldet kan støtte psykisk helse og bedring. Senteret legger stor vekt på tverrfaglighet og brukerinvolvering i prosjektutvikling og gjennomføring. Senteret har kompetanse innen kvalitative, kvantitative og triangulerende og blandede metodologier.

Virksomhetsnavn	Senter for psykisk helse og rus, Institutt for helse-, sosial- og velferdsfag, Fakultet for helse- og sosialvitenskap, Universitetet i Sørøst-Norge, Postboks 7053, 3007 Drammen.
Besøksadresse	Papirbredden - Drammen kunnskapspark Grønland 58, 3045 Drammen
E-post og kontaktperson	Jeppe Oute, Jeppe.O.Hansen@usn.no Knut Tore Sælør, Knut.Tore.Salor@usn.no
Hjemmeside	http://www.usn.no/sfpr

© Knut Tore Sælør og Trude Klevan, 2023
Universitetet i Sørøst-Norge
Drammen

Skriftserien fra Universitetet i Sørøst-Norge nr. 137

ISBN 2535-5325

ISSN 978-82-7206-819-5

Denne publikasjonen er lisensiert med en Creative Commons lisens. Du kan kopiere, distribuere og spre verket i hvilket som helst format eller medium. Du må oppgi korrekt kreditering, oppgi en lenke til lisensen, og indikere om endringer er blitt gjort.

Se fullstendige lisensbetingelser på <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.no>

Forord

Dette forskningsprosjektet er et samarbeid mellom «Ungdom i Fokus», et prosjekt tilknyttet Knutepunkt Strømsø i Drammen kommune, og Senter for psykisk helse og rus (SFPR), Institutt for helse-, sosial- og velferdsfag, Fakultet for helse- og sosialvitenskap, Universitetet i Sørøst-Norge. Prosjektet er finansiert gjennom interne midler fra Universitetet i Sørøst-Norge.

Vi vil gjerne rette en stor takk til deltakere og samarbeidspartnere i prosjektet som har gitt av sin tid og delt sine erfaringer. Dere har bidratt til utvikling av viktig kunnskap.

Drammen, 08.12.2023

Knut Tore Sælør og Trude Klevan

Sammendrag

Dette forskningsprosjektet er et samarbeid mellom «Ungdom i Fokus», et delprosjekt i «Områdesatsningen – Strømsø 2030», og Senter for psykisk helse og rus (SFPR) ved Universitetet i Sørøst-Norge. Enkelte områder i Strømsø bydel scorer lavt på flere levekårsindikatorer og hovedmålet med satsningen er at flere beboere i området får styrket sine levekår gjennom bedre tjenester og nærmiljø. Hensikten med delprosjektet «Ungdom i fokus» er å utvikle ulike mestringsarenaer for ungdom. I prosjektet er det ansatt en erfaringskonsulent som jobber på tvers av skole, hjem og fritidsarenaer. Som aktiv deltaker i ulike hverdagslige gjøremål får vedkommende et unikt innpass i ungdommenes liv. Drammen kommune uttrykte et behov for å utforske, dokumentere og systematisere erfaringskonsulentens arbeid gjennom et samarbeid med SFPR.

Denne studiens hovedhensikt var å utforske erfaringer med erfaringskonsulentens rolle, fra erfaringskonsulentens, faglige samarbeidspartneres og ungdommers perspektiv. Studien er gjennomført i nært samarbeid med ansatte i Drammen kommune og ungdommer tilknyttet «Ungdom i fokus» i det som omtales som en samarbeidsbasert forskningstilnærming.

Det er gjennomført fokusgruppeintervju for å utforske erfaringskonsulentens og faglige samarbeidspartneres perspektiv. Intervjuet er analysert ved bruk av en tematisk analyse. For å innhente kunnskap fra ungdommene gjennomførte vi et photovoice-prosjekt. Metoden innebærer å benytte bilder som metode for dataskapning. Deltagernes bilder og fortellinger knyttet til bildene bidrar til at erfaringer omsettes til kunnskap som kan deles med andre. Funnene viser at erfaringene med ansettelse av erfaringskonsulent som del av prosjektet «Ungdom i fokus» har vært meget positive. Erfaringskonsulenten fungerer som et viktig knutepunkt for ulike aktiviteter, arenaer og tjenester, og bidrar til trygghet og sammenheng for de unge. Videre fungerer vedkommende som en brobygger mellom de unge og «voksen-verden», og mellom ulike tjenester rettet mot unge. I tillegg til å beskrive viktige erfaringer peker studien på noen mulige veier fremover. Det vil være svært relevant å videre utforske roller, samarbeid og tiltak i kommunen, og erfaringer med disse innsatsene over tid fra ulike perspektiver.

Innholdsfortegnelse

1.	Bakgrunn	1
2.	Forskningsmetodologi.....	3
	2.1. Forskningsstudiets forankring og organisering.....	3
	2.2 Inklusjon og rekruttering	3
	2.3 Dataskaping	3
	2.4 Analysemetoder	5
	2.5. Metodiske refleksjoner.....	7
	2.6. Forskningsetikk.....	7
3.	Funn	9
	3.1. Temaer fra fokusgruppeintervjuet	9
	3.1.1. Tilgjengelighet og tilstedeværelse.....	9
	3.1.2. Å være en oversetter og et bindeledd.....	10
	3.1.3. Rammer og struktur - til glede og besvær	12
	3.1.4. Fellesskap og moro.....	14
	3.2. Temaer fra photovoice-prosjektet	15
	3.2.1. Bil og transport.....	16
	3.2.2. Mat og drikke	18
	3.2.3. Sport, spill og aktiviteter.....	19
	3.2.4. Fellesturer	21
4.	Oppsummerende refleksjoner.....	23

1. Bakgrunn

Som del av områdesatsningen i Strømsø bydel i Drammen kommune, og gjennom tilføring av statlige midler, er det igangsatt en rekke prosjekter for å møte ulike utfordringer knyttet til spesifikke deler av tjenestetilbudet i Strømsø bydel. Området har utfordringer knyttet til levekår og scorer enkelte steder lavt på levekårsindikatorer. Hovedmålet med satsningen er at flere beboere i området får styrket sine levekår gjennom bedre tjenester og nærmiljø. Et delmål er knyttet til «Utdanning og oppvekst» og omhandler å bedre samspillet mellom tjenestene og unge.

«Ungdom i fokus» er et delprosjekt som ble etablert i 2020 og har til hensikt å utvikle ulike mestringsarenaer for ungdom. Prosjektet inkluderer åpen møteplass for ungdom, et omfattende feriejobbtillbud og det nå avsluttede «Aktivt friår» - et tilbud til ungdom som ikke begynner på videregående skole. Det er ansatt en erfaringskonsulent som en del av dette prosjektet. Vedkommende skal fungere som en rollemodell og får et unikt innpass i ungdommenes liv. Erfaringskonsulenten har tilhørighet til bydelen og god kjennskap til ungdomsmiljøet. Vedkommende jobber på tvers av skole, hjem og fritidsarenaer – som omsorgsperson og aktiv deltaker i ulike hverdagslige gjøremål for ungdommer. Hensikten er å styrke ungdommenes muligheter for deltagelse i utdanning og arbeid, bidra til økt livskvalitet, hindre utenforskap og mulig radikaliserings. Bruk av erfaringskonsulent i ungdomsarbeid er nytt i Drammen kommune. Det ble gjort under områdesatsningen Fjell 2020, og erfaringene med dette var gode. Det er imidlertid ikke foretatt en egen evaluering av å bruke erfaringskonsulent i ungdomsarbeid.

Drammen kommune uttrykte et behov for å utforske, dokumentere og systematisere erfaringskonsulentens arbeid gjennom et samarbeid med Senter for psykisk helse (SFPR), ved Universitetet i Sørøst-Norge (USN). SFPR har tidligere gjennomført forskningsprosjekter som utforsker erfaringer med å motta hjelp og støtte fra erfaringskonsulenter (Borg, Sjøfjell, Ogundipe & Bjørlykhaug, 2017), og om hvordan erfaringskonsulenter forstår og benytter egne erfaringer i sitt arbeid (Klevan, Sjøfjell, Borg & Karlsson, 2018). Disse prosjektene har imidlertid ikke fokusert spesifikt på erfaringskonsulenter i arbeid med ungdom.

Hensikt:

Studiens hovedhensikt var å utforske erfaringer med erfaringskonsulentens rolle. Hovedhensikten ble belyst gjennom følgende forskningsspørsmål:

1. Hva erfarer ungdommer som meningsfullt ved å samarbeide med erfaringskonsulenten og ved å delta i tiltak i regi av «Ungdom i fokus»?
2. Hvordan erfarer faglige samarbeidspartnere og erfaringskonsulenten samarbeide, rammer og utvikling av rollen?

2. Forskningsmetodologi

2.1. Forskningsstudiens forankring og organisering

Studien er forankret i Senter for psykisk helse og rus (SFPR) ved Universitetet i Sørøst-Norge. Førsteamanuensis Knut Tore Sælør, førsteamanuensis Trude Klevan og professor Bengt Karlsson har vært prosjektansvarlige. Studien er gjennomført i nært samarbeid med ansatte i Drammen kommune og ungdommer tilknyttet Knutepunkt Strømsø i det som omtales som en samarbeidsbasert forskningstilnærming (Karlsson & Borg, 2021).

Prosjektet har blitt gjennomført gjennom finansiering fra strategiske interne forskningsmidler fra USN. Det foreligger ingen avhengighetsforhold eller interessekonflikter.

2.2 Inklusjon og rekruttering

Inklusjonskriterier for å delta i studien var:

- 1) Ungdom over 16 år som bor i Strømsø bydel og har samarbeidet med erfaringskonsulenten og deltatt i ulike tiltak i regi av «Ungdom i fokus».
- 2) Ansatte med ulik faglig bakgrunn tilknyttet prosjektet «Ungdom i fokus» i Strømsø bydel.

Ungdommer ble rekruttert gjennom erfaringskonsulent og andre ansatte i Drammen kommune tilknyttet «Ungdom i Fokus». De ansatte ble rekruttert gjennom skriftlig og muntlig henvendelse fra prosjektleder for «Ungdom i Fokus».

2.3 Dataskaping

Studien har et eksplorativt og samarbeidsbasert design. I Studien har vi benyttet kvalitative metoder, hvilket er velegnet når hensikten er å utforske folks erfaringer. Datamaterialet i studien ble utviklet ved bruk av metodene fokusgruppeintervju og photovoice. Fokusgruppeintervju er en kvalitativ metode som er velegnet for å utforske levde erfaringer (Malterud, 2012). Temaene som ble utforsket i intervjuet tok utgangspunkt i en intervjuguide basert på studies forskningsspørsmål. Sentrale temaer i intervjuet omhandlet beskrivelser av erfaringskonsulentens rolle, samarbeid med andre, og muligheter og utfordringer knyttet til rollen. Fem ansatte i kommunen tilknyttet prosjektet «Ungdom i Fokus» deltok i intervjuet. Fokusgruppeintervjuet varte i 75 minutter.

Innledningsvis i fokusgruppeintervjuet ble hensikten med intervjuet og forskningsetiske forhold gjennomgått. Vi gikk gjennom informasjons- og samtykkeskjema som deltakerne signerte. Intervjuet startet med en beskrivelse av temaene i intervjuguiden. Deltakerne ble deretter invitert til å diskutere og reflektere over disse. I løpet av intervjuet passet forskerne på at alle temaene i intervjuguiden ble diskutert. Det ble også gitt rom for at deltakerne kunne drøfte og reflektere over andre temaer som de ble opptatt av underveis i intervjuet. I gjennomføringen av intervjuet la vi vekt på å følge deltakernes beskrivelser og uttalelser. Vi stilte spørsmål og inviterte til refleksjoner som kunne bidra til videre utforskning og nyanseringer. Det ble også lagt vekt på å konkretisere deltakernes refleksjoner gjennom å invitere dem til å komme med konkrete eksempler basert i deres ulike erfaringer. Intervjuet ble dokumentert med lydopptak.

For å belyse og utforske ungdommenes perspektiver, ble metoden photovoice benyttet. Photovoice er en metode som ansees som inkluderende og samarbeidsorientert, og gir andre muligheter for å uttrykke seg enn gjennom eksempelvis intervju. Metoden innebærer å benytte bilder som metode for dataskapning. Deltagernes bilder og fortellinger knyttet til bildene bidrar dermed til at erfaringer omsettes til kunnskap som kan deles med andre. Denne delen av prosjektet ble gjennomført ved at erfaringskonsulentene inviterte potensielle deltagere fra ulike arenaer for «Ungdom i Fokus» til en workshop med forskerne. Forskerne presenterte her prosjektet og dets hensikt, og orienterte om bruk av photovoice som metode. Det ble satt av rikelig med tid til spørsmål og innspill fra ungdommene. Samtlige ungdommer som var til stede ønsket å delta. Ungdommene ble utstyrt med engangskamera og fikk som oppgave å ta bilder av hva det er som gjør at de velger å delta på de ulike tiltakene i regi av «Ungdom i Fokus». Det ble gitt en innføring i bruk av engangskameraer, da dette var noe ungdommene ikke hadde erfaring med fra før av. Ni ungdommer, syv gutter og to jenter, ble rekruttert til denne delen av studien. Kameraene ble delt ut før skoleferien, i midten av juni 2023, og fem personer leverte inn kameraene sine som avtalt etter ca. fire uker slik at filmene kunne fremkalles. De fremkalte bildene ble gjort til gjenstand for en samarbeidsbasert tematisk analyse. Fem ungdommer (alle gutter) deltok i drøfting og analyse av bildene.

2.4 Analysemetoder

Fokusgruppeintervjuet ble transkribert ordrett. Teksten ble deretter analysert av forskerne ved bruk av tematisk analyse. Tematisk analyse åpner for systematisering av data på en måte som ivaretar et hovedfokus på deltagerens perspektiver (Braun & Clarke, 2022).

I analysen så vi etter beskrivelser i datamaterialet som var egnet til å belyse studiens forskningsspørsmål. Materialet ble lest grundig igjennom, med fokus på å indentifisere meningsbærende enheter. Disse ble kodet, så sortert og deretter utviklet til temaer gjennom et samarbeid forskerne imellom. Vi diskuterte og reflekterte oss fram til en felles forståelse av meningsinnhold i de ulike temaene. Vi gjennomgikk innholdet i hvert tema nøye. Deretter sjekket vi de meningsbærende enhetene opp mot innholdet i det enkelte tema og datamaterialet i sin helhet. De endelige temaene som beskrives i denne rapportens funndel er resultatet av denne samarbeidsprosessen.

Egen forforståelse vil alltid spille inn i forskningsarbeid generelt og i analysearbeid spesielt. Det innebærer at det er viktig å ha kunnskap og bevissthet om hvordan forskerne tolker og konstruerer sine funn (Finlay, 2012). Fordelen med å være flere forskere som arbeider tett sammen er at man kan hjelpe hverandre med å fokusere på *hvordan* forforståelsen spiller inn, heller enn å diskutere *om* den faktisk gjør det. I tillegg har vi i denne studien drøftet funnene med deltakere, for å bidra til at forskernes forforståelse ikke i for stor grad preger det endelige resultatet.

Ved analyse av bildematerialet fra photovoice-studien, deltok ungdommene selv aktivt. Temaer ble utviklet med utgangspunkt i bildene som datamateriale. Stegene i tematisk analyse var førende

også for den samarbeidsbaserte analyseprosessen av bildematerialet (Mooney & Bhui, 2023). For å gjennomgå og sortere bildene, og ikke minst høre hva ungdommene tenkte om dem, inviterte vi til en «workshop» på Knutepunktet. Fem stykker – alle gutter – deltok på

workshopen. Hovedfokus var å se på bildene deltagerne hadde tatt og å drøfte hva de kunne handle om, og hvordan dette kunne relateres oppgaven om «hvorfor de benyttet seg av tilbudene» ved Knutepunktet. Det ble foretatt en tematisk sortering der bilder som så ut til å handle om noe felles ble lagt i ulike bunker. De som deltok på workshopen sa alle at det hadde gått greit å huske hensikten med å ta bildene og hva «oppgaven var». Det å bruke et engangskamera var nytt for dem som deltok og å ta bilder med tradisjonelt kamera var ikke noe de gjorde til vanlig. Å ikke kunne se bildene på en skjerm var noe flere av deltakerne påpekte at var uvant, samtidig som det å se bildene fysisk i ettertid eksempelvis utløste følgende kommentar: «Shit, har dere printa ut alle bildene?». Flere av deltakerne opplevde bildene som gammeldagse og en av dem uttalte at det så ut som de hørte hjemme i tv-serien «Snabba Cash». Mange hadde ikke sett fysiske bilder på lenge, noe som vekket minner om gamle fotoalbum og familiebilder for flere av dem.

Bilder av personer som kunne gjenkjennes ble fjernet. Selv om bildene ikke kunne brukes i prosjektet vekket de stor interesse, og flere ville ha med seg bilder de hadde tatt av bekjente eller familie. Det var høyt aktivitetsnivå og engasjement rundt bildene, og mange av dem satte i gang diskusjoner og ble forbundet med ulike aktiviteter og hendelser - både på og utenfor Knutepunktet. Innledningsvis i diskusjonen rundt bordet var assosiasjonene til bildene mange, og flere av deltakerne hadde stor moro av å se venner og bekjente avbildet. Bildene satte åpenbart i gang mye, både minner, assosiasjoner og diskusjoner, samtidig som det opplevdes litt ustrukturert og utfordrende å samles om konkrete tema. Etter hvert som tida gikk utkrystalliserte det seg allikevel noen felles temaer. Underveis i arbeidet spurte vi om ungdommene kunne beskrive hva bildene handlet om, hvordan de

knyttet seg til «oppgaven» de hadde fått og hvorfor de sorterte dem slik de gjorde. De tematiske bunkene ble revidert og utviklet underveis i denne prosessen. Dette arbeidet pågikk i ca. to timer. Samtalen ble dokumentert gjennom notater.

2.5. Metodiske refleksjoner

I enhver vitenskapelig studie er det behov for refleksjoner knyttet til bakgrunn og gjennomføring av det metodologiske arbeidet for å styrke studiens troverdighet. I denne studien har vi benyttet kvalitativ metode gjennom bruk av fokusgruppeintervju og photovoice.

Én fordel med å benytte kvalitative intervjuer er at deltakerne kan presentere ulike erfaringer og oppfatninger. Videre har forskerne og deltakerne mulighet til å komme med oppfølgings spørsmål dersom noe er uklart, eller dersom det er behov for nærmere utdyping av ulike utsagn. Det har vært en styrke ved studien at to forskere med ulike erfaringer knyttet til fenomenet som ble utforsket deltok i fokusgruppeintervjuene. Dette bidrar til å bringe inn ulike perspektiver og spørsmål. Fokusgruppeintervjuet ga rom for at deltakerne diskuterte sine erfaringer seg imellom, noe som bidro til en større bredde i temaene. En mulig begrensning ved denne intervjuformen er at noen deltagere kan dominere intervjuet, og at ikke alle perspektiver slipper til.

Photovoice er en metode som kan gi tilgang til erfaringer som det kan være vanskelig å sette ord på. Den kan også være til hjelp for deltagere som ikke er så vant med å uttrykke seg verbalt. Begrensninger ved metoden er at den kan innebære tekniske utfordringer; alle er ikke like vant med å benytte kameraer. Bilder som datamateriale kan også innebære risiko for feiltolkninger. Her mener vi det var en styrke at ungdommene selv var med på å analysere bildene. Som forskere har vi søkt å være så åpne og bevegelige som mulig i hele gjennomføringen i studien.

2.6. Forskningsetikk

Studien ble meldt og registrert hos Kunnskapssektorens tjenesteleverandør (Sikt). Alle deltakere ble informert om studiens bakgrunn og målsetting via informasjonsskriv og muntlig informasjon fra forskerne i fokusgruppeintervju og workshopen om photovoice. De som ønsket å delta fikk utdelt et informasjonsskriv sammen med et samtykkeskjema. Det ble gjort rede for studiens hensikt og

bakgrunn og at deltakerne når som helst kunne trekke seg fra studien. Rapporten er skrevet på en måte som skal ivareta informantenes anonymitet. Alle data blir lagret forskriftsmessig på forskningsserver ved Universitetet i Sørøst-Norge.

3. Funn

I denne delen av rapporten vil vi tematisk presentere funn som kom frem gjennom analysearbeidet. Vi presenterer først funn fra fokusgruppeintervjuet og deretter fra photovoice-prosjektet.

3.1. Temaer fra fokusgruppeintervjuet

3.1.1. Tilgjengelighet og tilstedeværelse

Dette temaet omhandler mye av det deltakerne i intervjuet mente var viktig for at erfaringskonsulentene skulle kunne lykkes i sitt arbeid. På spørsmål om hva som kjennetegner rollen som erfaringskonsulent kunne det innledningsvis oppsummeres som: «... å være tilgjengelig og å være til stede...». Tilgjengelighet var noe deltakerne gjentatte ganger understreket viktigheten av, for eksempel det å være lett å få tak i på telefon og via sosiale medier. Dette gjør det enkelt for ungdommene å ta kontakt, men også for lærere, familiemedlemmer, arbeidsgivere, politiet, ungdomstorget eller andre som av ulike grunner kan være i behov av samarbeid med erfaringskonsulentene. Erfaringskonsulentene har i enkelte sammenhenger presentert seg, eksempelvis på ulike skoler, men den tilsynelatende viktigste «reklamen» så ut til å være at «ungdommene snakker sammen seg imellom». Det å være tilgjengelig og til stede der ungdommer faktisk befinner seg ble trukket frem som avgjørende for at erfaringskonsulentene skulle kunne lykkes.

«Veldig ofte så er det noen ungdommer som ser meg og sier kan jeg snakke med deg, kan jeg snakke med deg eh.. har du to minutter, har du to minutter, har du litt tid til å snakke? Og det er veldig vanlig, det er helt vanlig hverdag egentlig»

Samtidig hadde tilstedeværelsen også medført enkelte utfordringer. Et eksempel som ble trukket frem var reaksjonen og en henvendelse fra en annen del av kommunen:

«Også tenkte jeg, da har vi kommet så langt liksom, fornøyd med det (...) Også kommer det en telefon fra [en ansatt i kommunen] som kom først, kom vel først til, til deg (...) nei kom først til [kollega] også kom du inn, også endte det med at det var jeg som... for jeg visste hvem vedkommende var da, men altså da kan du snakke om makt. Og ja. For hen ville, han [erfaringskonsulentene] kunne ikke være der. Han var ikke en av hennes og han kunne komme etter avtale hvis han hadde med seg en bruker. Men han kunne ikke henge rundt der og drikke

gratis kaffe og te. Vet du, jeg var så sinna, jeg var så forbanna at jeg kunne ja, altså at det går an»

Deltakerne understrekte at dette ikke er en vanlig reaksjon, og at den antakelig kunne knyttes til enkeltpersoner. Den fleksibiliteten og mulighetsrommet rollen som erfaringskonsulent innebærer kan ifølge deltakerne utfordre og virke truende på en mer tradisjonell og regelbundet tilnærming i andre deler av kommunen. Det ble også påpekt at det kunne handle om at enkelte av bydelene er spesielt prioritert og mottar ekstra ressurser, noe som kunne utløse misunnelse. Reaksjonen kunne også henge sammen med uvitenhet eller mangel på forståelse. Samtidig ble behovet for at erfaringskonsulenten blir systematisk presentert i ulike deler av kommunen understreket, og at dette kan legge til rette for smidigere samarbeid på tvers av områder og tjenester. God kommunikasjon mellom erfaringskonsulenten og andre aktører i kommunen ble beskrevet som sentralt, blant annet for å unngå at man jobber mot helt ulike mål eller formidler ulike ting til den enkelte ungdom.

3.1.2. Å være en oversetter og et bindeledd

Som det forrige tema handler også dette i stor grad om det som kjennetegner arbeidet erfaringskonsulenten gjør, og det som skiller det fra det andre ansatte utfører. Å fylle rollen som erfaringskonsulent ble knyttet til konkrete oppgaver, men handlet også om det som kanskje best kan karakteriseres som «personlige egenskaper». I intervjuet ble det brukt betegnelser på erfaringskonsulenten som eksempelvis «oversetter», «brobygger» og «bindeledd». Dette kunne blant annet knyttes til noe så konkret som å ha god kjennskap til ulike deler av kommunen:

Deltaker 3: *Men jeg tenker den der brobygger du også er, ikke sant, for du kjenner systemet. Du vet hvor du skal be om hjelp til denne ungdommen når du får lov eller kan, enten om du skal ha tak i noen andre eller tipse dem om ungdomstorget eller dra dem med, henge med, dra på ungdomstorget sammen med dem... så jeg tenker du er en viktig brobygger. Det er du.*

Deltaker 4: *Ja. Jeg satt akkurat og tenkte på hva du, altså, for i min jobb, og min hverdag - du blir sånn bindeledd mellom de vi prøver å nå (...) for meg så er du den brua da, over til de folkene.*

Videre snakket deltakeren om betydningen av det som kan forstås som «personlige egenskaper» og erfaringskunnskap:

«Også tenker jeg at (...) du har (...) en helt annen type ansiennitet som ikke jeg kan få, for jeg kommer ikke herfra, og jeg har ikke de erfaringene som du har. Også har du noen personlige egenskaper, som de andre har vært inne på, som også er kjempeviktig i denne her jobben (...) noen egenskaper og noen erfaringer tror jeg, som fagfolk veldig gjerne ønsker å ha, å få og lære seg (...) En ting er at du kan lære ungdommene noe, og forelderen, men du kan lære oss masse»

Blant annet blir erfaringskonsulentenes kjennskap til betydningen av levekår karakterisert som betydningsfull, samtidig som de ansatte uttaler at de har lært mye om hvordan konflikter mellom unge jenter kan utspille seg og løses. Ifølge deltakerne i intervjuet kunne erfaringskonsulentene da nærmest «gi dem oppdrag». Dette kunne for eksempel dreie seg om utfordringer erfaringskonsulentene hadde fått kjennskap til gjennom å oppsøke ulike skoler. Det at de ansatte fikk bedre kjennskap til ungdomsmiljøet gjorde at de kunne tilnærme seg utfordringer knyttet til levekår eller konflikter ungdommer imellom på en mer hensiktsmessig måte. Samtidig kunne de nå ut til personer de ellers ikke ville hatt kjennskap til. Det å både respektere taushetsplikten og ivareta den tilliten erfaringskonsulentene hadde hos ungdom og deres familier ble i denne sammenheng trukket frem som sentralt.

«Å være en oversetter» hang naturlig nok sammen med kommunikasjon – det innebar blant annet å forsøke å gjøre seg selv forstått, og kanskje viktigst; å forstå og kunne ta andres perspektiv. Samtidig handlet det om å gjøre ungdom forstått for andre. Det deltakerne i intervjuet omtalte som en «unik kontakt i ungdomsmiljøet» bidro ifølge dem til at erfaringskonsulentene kunne lykkes. Blant eksemplene som ble nevnt var uenigheter på en skole – der en ungdom og ansatt så ut til å ha havnet i en fastlåst situasjon. Det kunne handle om små misforståelser som kan eskalere til noe mer alvorlig, der det ble understreket at det ikke bare var sentralt å forstå ungdommers utgangspunkt, men også den ansatte. *Mekling* var et begrep som ble gjentatt flere ganger i intervjuet, og var noe erfaringskonsulentene kunne bidra med i situasjoner der ungdommer var i konflikt. Utgangspunktet var da at «alle er offer», ingen har gjort noe galt, og at det viktigste er å vende blikket fremover mot en løsning. Om disse situasjonene uttalte en av de ansatte i kommunen blant annet at erfaringskonsulentene fremstod med en «... ikke-dømmende holdning til alle» som «alle burde jobbe med...». Blant andre «personlige egenskaper» som ble trukket frem av flere av deltakerne var evnen til å etablere tillit og derigjennom bygge relasjoner. Denne evnen til relasjonsbygging innebærer ifølge deltakerne også at erfaringskonsulentene er respektfull og ikke «er en som trenger seg på». Å

utvise følsomhet og aktsomhet med tanke på hva ulike ungdommer er klar for å «ta imot», hva som oppftar den enkelte og ha god kjennskap til vedkommende sin livssituasjon – ble karakterisert som måter å vise respekt på. På spørsmål om hva som skiller erfaringskonsulenten fra andre ansatte, så knyttet en av deltakerne dette til maktbalanse og at erfaringskonsulenten har mindre formell makt enn andre kommunalt ansatte.

3.1.3. Rammer og struktur - til glede og besvær

Dette tema omhandler rammene for erfaringskonsulentens arbeid, og hvordan både erfaringskonsulenten selv og andre ansatte forsøker å balansere mellom for liten og for stor grad av «innramming». Det at erfaringskonsulentens arbeid ble knyttet til personlige egenskaper medførte også at vedkommende tidvis ble beskrevet som nærmest uunnværlig. I omtalen av erfaringskonsulentens arbeidshverdag synes det som om vedkommende er tilgjengelig «til enhver tid», noe det også knyttes bekymringer til: «... jeg har vært veldig mye bekymra over, det har jeg sagt mye (...) om at du er mye alene, at det er en jobb for veldig mange, den du gjør». Det å være alene kunne handle om situasjoner erfaringskonsulenten risikerte å havne oppi, det å få tilgang til informasjon som kunne være utfordrende å håndtere uten å kunne dele den med kollegaer, eller om perioder der mange ansatte i kommunen ikke er tilgjengelige. De ansatte hadde forsøkt å unngå at erfaringskonsulenten stod alene ved blant annet å:

«... sjekke ut (...) hva er sikkerhetsnettet ditt? hvem ringer du til? hva gjør du? Altså det var jo veldig trygt og godt å vite det med en gang at han hadde jo navn og personer over alt, altså det. Ikke det at jeg ikke trodde du hadde det, men det var veldig greit også bare få sjekka ut det for oss. At vi liksom vet hva er det vi går inn i nå, sånn at det... da senker du garden litt da, da vet du at sånn er det»

Trygge rammer var ment å bidra til erfaringskonsulentens sikkerhet og trygghet, samtidig som det handlet om å bidra til å ta vare på ungdommer kommunen hadde ansvar for - eksempelvis når de var samlet i kommunens lokaler. Et tiltak kommunen hadde gjort var å kartlegge ferieavvikling blant de ansatte for å vurdere hvem som var tilgjengelig for å kunne støtte erfaringskonsulenten og tilpasse seg ungdommenes behov. Dialog og samarbeid mellom kollegaer var noe deltakerne i intervjuet betraktet som avgjørende for å ivareta erfaringskonsulenten best mulig, og de karakteriserte selv dialogen dem imellom som «god og trygg». Erfaringskonsulenten hadde også blitt utstyrt med en

egen jobbtelefon for å gjøre det lettere å skjerme egen fritid. Samtidig hadde de nærmeste samarbeidspartnerne delt private telefonnumre slik at de kan nås i eventuelle krisesituasjoner. Det var også igangsatt regelmessig veiledning i team for å kunne sørge for «påfyll» og gi muligheter til å drøfte ulike utfordringer. Her hadde blant annet balansen mellom jobb og privatliv vært tema. Det ble påpekt at erfaringskonsulenten hverken er eller skal være et supermenneske, og om en ungdom eksempelvis ikke ønsker kontakt her-og-nå, byr det seg kanskje muligheter ved en senere anledning. Denne erkjennelsen er noe som hadde vært tema i veiledning og utviklet seg gradvis. Videre understrekte deltakerne viktigheten av å anerkjenne og å være seg bevisst på hva rollen som erfaringskonsulent faktisk innebærer, ikke bare for andre ansatte i kommunen, men også for erfaringskonsulenten selv. I intervjuet ble blant annet en påbegynt arbeidsinstruks trukket frem som viktig for tida fremover. I den sammenheng påpekte en av deltakerne at noe av behovet har vært å «ramme inn» erfaringskonsulentens arbeid slik at det ikke skulle ende opp med å bli alttopplukende. På tross av at de fleksible rammene kunne by på utfordringer, ble det understreket at dersom man «ikke satser» kommer man heller ikke videre. I et forsøk på å tydeliggjøre forskjellen mellom rollen som erfaringskonsulent og andre kommunalt ansatte ble det uttalt at:

«I de andre jobbene som jeg har hatt så snakker man ofte om. 'Ja, men vi trenger en som kan gjøre det som trengs. Vi trenger noen uten de der rammene' for vi har laget så mye strukturer, ikke sant. Vi snakker om at folk detter imellom stoler. Det er jo fordi vi har snevra inn ansvarsområdene og... og kanskje også myndigheten til folk til å kunne avgjøre selv hva som er nødvendig å gjøre. For [erfaringskonsulenten] gjør det jo bare (...) Når man snakker sånn så sier folk, 'ja men det er jo... det er jo sosialt arbeid det'. Sånn som sosialt arbeid var før, før vi begynte å spesialisere oss sånn at det ble masse hull imellom hvor tjenestene ikke passer»

For eksempel kunne erfaringskonsulentens frihet gjøre det mulig å jobbe på hensiktsmessige måter i akutte situasjoner som oppstår på tider av døgnet der andre ansatte fra kommunen ikke er tilgjengelig. Behov for kurs og formell utdanning ble diskutert, og det ble tydelig at målet for en erfaringskonsulent ikke kan være å utdanne seg for å bli «lik alle de andre ansatte». I stedet ble behovet for anerkjennelse av arbeidet som ble utført, på tross av manglende formell kompetanse, løftet frem.

Stillingen som erfaringskonsulent er per i dag finansiert med prosjektmidler, og deltakerne var opptatt av å jobbe for at erfaringskonsulent blir et «varig tilbud» som kommer inn i «trygge former»

etter at prosjektet er ferdig. Et annet tema flere av deltakerne i intervjuet var opptatt av er kjønn. Det er en stor overvekt av gutter som deltar i ulike sammenhenger, og det å få midler til å finansiere en stilling også for en kvinnelig erfaringskonsulent ble av flere påpekt som sentralt for å imøtekomme jenters behov i større grad. Det var igangsatt et arbeid med å formalisere en stillingsbeskrivelse, og i den sammenheng ble det pekt på at ved eventuell rekruttering av andre erfaringskonsulenter måtte en slik beskrivelse gi rom for at vedkommende skulle kunne fylle rollen på sin måte. Det å innhente erfaringer fra andre bydeler og byer, og å legge til rette for samarbeid med disse, var også noe deltakerne mente kunne bidra til å gjøre arbeidet mindre personavhengig. Samarbeid med frivillige og andre deler av kommunen var også eksempler deltakerne beskrev som sentrale om erfaringskonsulentens innsats skulle kunne bringes videre.

3.1.4. Fellesskap og moro

Ved første øyekast kan kanskje navnet dette siste tema fikk fremstå pussig. Allikevel favner det noe sentralt ved det arbeidet erfaringskonsulenten utfører; å skape fellesskap og arenaer der ungdom kan trives. Det ble understreket at det er viktig å arrangere tilbud på ungdoms premisser og å spørre hva de selv ønsker å gjøre og ikke minst hvordan de selv kan bidra til å arrangere ting dersom man skal lykkes med å etablere gode tiltak:

«Ja, hvert fall med de jentekveldene som har startet (...) det er kun jenter som er med og planlegger og er med på å gjennomføre hele greia og det har det vært så langt. Og det som er så fint med det nå er at det har kommet noen unge jenter hvert fall som har på en måte begynt å holde litt sånn tak i det da»

Et eksempel på hva det å jobbe «utenfor rammene» til det tradisjonelle tilbudet kunne innebære, var årets 17. mai-feiring ved Knutepunktet. På bakgrunn av at mange unge i området ikke hadde planer, eller noen tradisjon for feiring på nasjonaldagen, ble det med en ukes forberedelse gjennomført en feiring på utearealet ved Knutepunktet der mellom 80 og 100 ungdommer deltok. Blant annet ble det servert «17. mai frokost uten Champagne», før noen gikk i tog. Senere på dagen ble det grillet og flere dro sammen til en café for å spise is. Det ble spilt fotball og Playstation, i tillegg til at en fotballkamp ble vist på stor-skjerm. Aldersmessig var ungdommene mellom tretten og atten år, og kom fra ulike bydeler og nærliggende byer. Det ble også bemerket av flere jenter som vanligvis bare dukker opp på aktiviteter der det utelukkende er jenter også deltok. På tross av ulik tilhørighet ble

folk opplevd som en «sammenspleisa» gjeng der: «... *det eneste som spilte noen rolle var bare at man skulle ha det gøy sammen...*». Mange av dem som møtte opp ga uttrykk for stor takknemmelighet og at feiringen var veldig bra tiltak. En av ungdommene skal blant annet ha uttalt:

... helt ærlig, bare se for deg at vi er på demmes alder, det er 17.mai, til vanlig det er ingenting å gjøre (...) se for deg da, du skal helt plutselig, du skal på 17.mai-frokost, deretter skal du inn til byen å spise iskrem, senere igjen skal du inn i en sal å se på fotballkamp på storskjerm, hvordan hadde det vært for deg?

For dem som arrangerte dagen var det viktig at feiringen skulle være inkluderende og synlig for «resten av byen» - ikke «gjemmes bort i en bakhage». På spørsmål om hvorfor kommunen ikke har arrangert liknende feiring tidligere ble det blant annet trukket frem at de har vært: «*For gammeldags. Altså vi har ikke vært alternativer, vi har ikke vært, har ikke hatt fantasi til å tenke. Og vi har også vært egoistiske som mennesker; 17. mai med våre egne*». Det ble pekt på at dagen for de fleste er et dårlig tidspunkt å jobbe på, da de er opptatt med egen feiring. Allikevel deltok enkelte av de ansatte – blant annet fordi de ikke hadde forpliktelser på hjemmebane. At kommunen mangler et tilbud, gjelder også andre høytider og i helger:

«Alle gode ungdomstiltak legger jo ned, for vi skal ha ferie. Og vi gjør det i feriene, vi gjør det i helgene (...) Det er da det burde være åpent, så der, vi møtes litt i døra da (...) det er jo like mange som sitter hjemme og tvinner tommer og ikke vet hva de skal med hvem og hvor de skal få pengene fra til å gjøre ting når det er høytider. Det er da ensomheten kommer...»

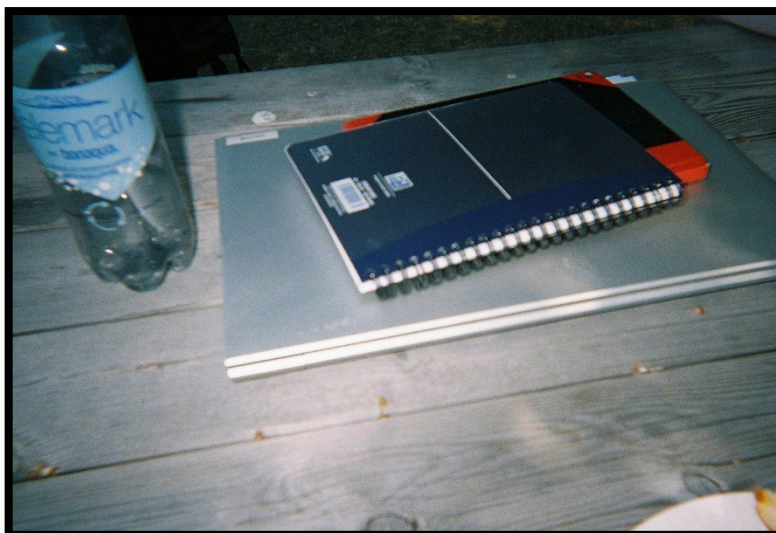
Det ble i samtalen tydelig at erfaringskonsulentens kjennskap til utfordringer ungdommene opplever var av stor betydning for å kunne nå ut og lykkes med å arrangere denne typen arrangementer.

3.2. Temaer fra photovoice-prosjektet

I presentasjon av temaer har vi tatt utgangspunkt i de «bunkene» med bilder vi endte opp med etter analysen og utsagn fra deltakerne som kan knyttes til disse. «Bunkene» fikk av oss følgende navn som vi mener favner noe av det som er felles for bildene: «*Bil og transport*», «*Mat og drikke*», «*Sport, spill og aktiviteter*» samt «*Fellesturer*».

3.2.1. Bil og transport

En del av bildene knyttet seg tilsynelatende til transport eller det «å komme seg fra A til B». Målet for turen var gjerne Knutepunktet, der deltakerne etter eget utsagn «jobber med skolearbeid og lekser, spiser mat, spiller kort og brettspill».

Under samtalen om bildene ble det tydelig at flere hadde jobbet grundig med forberedelser av dem. Vedkommende som har tatt bildet til venstre delte noen tanker om hvordan det er «arrangert»: «... du kan se hva som skjer bak i bilens speil, kult bilde, planla det».

I løpet av workshopen ble det også tydelig at det som i utgangspunktet for oss så ut til å dreie seg om «bil og transport» også handlet om fellesskap og det å gjøre noe sammen. En av deltakerne hadde tilgang til bil. Da tok vedkommende gjerne rollen som «sjåfør» og kunne plukke opp yngre venner på vei til Knutepunktet: «Først [en kompis] som bor et stykke unna, så [viser til en annen kompis] som er lat – han blir hentet selv om han bor rett i nærheten», en kommentar som utløste latter i gruppa. Da vedkommende i motsetning til de andre har «lappen», er det sånn at: «Jeg henter gutta også kommer vi hit da, til Knutepunktet».

Deltakerne var opptatt av at de samles i bilen, også i andre sammenhenger enn dem som er knyttet til Knutepunktet.

Flere av de som var til stede for å se på bildene dro umiddelbart kjensel på bilder fra en spesifikk buss, og en av dem uttalte at: «Jeg kjenner igjen 3-bussen på bildet, det er bare den som er sånn type». Og i likhet med bilen som er omtalt tidligere er det ikke bussen i seg selv som er sentral, men at «3-bussen går til NYC», og det er et sted erfaringskonsulenten fra Knutepunktet også jobber. Innsatsen fra erfaringskonsulenten og det han arrangerte på ulike steder i byen var en sterk motivasjon for å reise dit.

3.2.2. Mat og drikke

Det var mange bilder som dreide seg om mat og drikke sammenliknet med andre ting deltakerne hadde fokusert på. Blant annet ble Café Jasmin omtalt i diskusjonene rundt betydningen av mat. Flere av deltakerne uttrykte at caféen serverte veldig god mat, og at de ofte var der for å spise eller tok med seg mat derfra. I likhet med forrige tema

var det ikke nødvendigvis maten i seg selv som var det viktigste, men like mye fellesskapet og de opplevelsene ungdommene delte rundt maten. For eksempel hadde flere av dem som var tilstede spist pizza sammen på uteplassen ved Knutepunktet «en av de varme sommerdagene». En av deltakerne fortalte at de under Ramadan spiste sammen etter å ha fastet. Erfaringskonsulenten hadde tatt initiativet, så hadde alle tatt med litt mat «også bryter vi fasten sammen». Det var mat fra mange tradisjoner og nasjonaliteter; «spennende og mye god mat». En av ungdommene uttalte at: «Moren hans [annen deltaker] er skikkelig god til å lage mat» og at han «smakte på mat jeg aldri hadde smakt på før, og som jeg ellers ikke ville smakt». Noen hadde også tatt bilder som har med mat å gjøre hjemme – knyttet til eget hjemland og kultur. Maten fungerte nærmest som et knutepunkt – det var noe å dele og samles om.

På forespørsel begynte en av deltakerne å oppklare hva den blå boksen som figurerte på flere av bildene var; «Det der er en energidrikk. Den har blåbærsmak, det er favoritten til han som holder den. Det er egentlig en morsom historie rundt det, eller ikke så morsom da». Drikken ga tydeligvis assosiasjoner, men kanskje var ikke historien egnet for fellesskapet.

Flere av deltakerne assosierte åpenbart Knutepunktet med mat – og én uttalte at det «er 100% motivasjon for å komme hit» - før han raskt modererte seg og presiserte at maten ikke var hovedfokuset, men at «vi er her når cafeen ikke er åpen også. Vi får gjort mye annet her også, gjør artige ting, spiller spill og sånt».

3.2.3. Sport, spill og aktiviteter

Sport, og i særdeleshet fotball, stod åpenbart høyt i kurs hos dem som deltok på workshopen og en av ungdommene uttalte at: «Alle er interessert i fotball, vi har vært det siden vi var barn. Noen spiller ennå – på juniorlaget til SIF».

Også i denne forbindelse ble det gjennom diskusjonen åpenbart at felleskap knyttet til selve fotballen var sentralt – eksempelvis det å dra på kamp *sammen*.

Så var det andre, og kanskje mer «lavterskel», former for sport som ble trukket frem som felles aktiviteter, som for eksempel bordtennis.

Flere av ungdommene fortalte at de alltid hadde spilt basketball i friminuttene og etter skoletid – og at en av dem hadde fortsatt på et basketballag. Det å spille FIFA på Playstation var også noe de hadde gjort mye sammen – og en av ungdommene karakteriserte seg selv som «veldig god».

Deltakerne fortalte også at erfaringskonsulentene pleier å arrangere ballaktiviteter i Galterudhallen og at de da drar dit for å delta. Det hadde også vært arrangert konsert på Knutepunktet med flere lokale og regionale artister – her hadde flere vært til stede, noe de åpenbart satte pris på. Når en av oss

kommenterer at erfaringskonsulenten er involvert i mye repliserte en av ungdommen at han «er supermann».

Ved første øyekast fremstod bildet til venstre litt underlig for oss – men det ble raskt oppklart at dette handlet om trening på SATS og ikke sengetøy fra JYSK. Ifølge ungdommene hadde erfaringskonsulenten sørget for at de kunne trene gratis der – og de trente også sammen med han innimellom. I det hele tatt var

erfaringskonsulenten involvert på mange arenaer og stod bak mange initiativ som ungdommene åpenbart satte stor pris på.

3.2.4. Fellesturer

Flere av bildene stammet fra ulike utflukter eller turer ungdommene hadde deltatt på, sammen eller med andre enn dem som var til stede på workshopen. Flere av deltakerne hadde også vært utenlands og på hytteturer sammen, og omtalte dette som «veldig bra turer». Felles for turene var at de ifølge ungdommene ikke hadde kommet i stand uten Knutepunktet.

Til bildet over ble det blant annet uttalt at «Det var en fin sommerdag. Vi solte oss. [Viser til at en kompis] har basseng der de samles. De fleste kjenner hverandre fra skolen. Vi pleier å møtes på

Knutepunktet». Gatebildet under vekket en viss undring hos oss fra USN – men det ble raskt oppklart at dette rett og slett var «veien til Knutepunktet».

En av deltakerne fortalte blant annet at «Vi møter venner her og noen ganger andre enn de man ellers ville vært sammen med». Flere av de som var til stede hadde dratt på VG-lista i Oslo sammen – og det var flere bilder fra turen dit. Også i denne sammenhengen samlet man seg utenfor Knutepunktet for å gjøre ting i fellesskap.

4. Oppsummerende refleksjoner

Målsetningen med prosjektet var å utvikle forskningsbasert kunnskap i samarbeid med ungdom og ansatte tilknyttet Knutepunkt Strømsø om erfaringer med erfaringskonsulentens rolle som del av prosjektet «Ungdom i fokus». Prosjektets hensikt ble utforsket gjennom følgende forskningsspørsmål:

3. Hva erfarer ungdommer som meningsfullt ved å samarbeide med erfaringskonsulenten og ved å delta i tiltak i regi av «Ungdom i fokus»?
4. Hvordan erfarer faglige samarbeidspartnere og erfaringskonsulenten samarbeide, rammer og utvikling av rollen?

Basert i funn fra fokusgruppeintervjuet og photovoice-prosjektet kan følgende erfaringer løftes frem:

- Muligheter for fellesskap og felles opplevelser knyttet til ulike fritidsaktiviteter, måltider, lekser og turer er viktig for at de unge ønsker å delta på aktiviteter i regi av «Ungdom i fokus». Disse felles opplevelsene gir grunnlag for nye erfaringer, mestringsopplevelser, glede og gode minner.
- Erfaringskonsulenten fungerer som et viktig knutepunkt gjennom ulike aktiviteter, arenaer og tjenester og bidrar til trygghet og sammenheng for de unge.
- Erfaringskonsulenten er en viktig person for de unge og er sentral for ønsket om å delta i aktiviteter tilknyttet «Ungdom i fokus».
- Med sin kjennskap til ulike miljøer fungerer erfaringskonsulenten som en viktig brobygger og tolk mellom de unge og «voksen-verden» og mellom ulike tjenester.
- At erfaringskonsulenten er fysisk til stede på ulike arenaer der de unge er, har mye å si for å lykkes med arbeidet.
- Tilstedeværelse der ungdommene er gjør at erfaringskonsulenten får inngående kjennskap til de unge og deres levekår. Dette muliggjør samarbeid med de unge selv og andre aktører i kommunen.
- Erfaringskonsulenten kommer «tett på». Andre aktører og tjenester får gjennom sitt samarbeid med erfaringskonsulenten en annen mulighet til å bli oppmerksom på utfordringer som ungdommene og deres familier kan streve med, for eksempel knyttet til levekår og fattigdom.

- Fleksibel arbeidstid og muligheter for ambulering rundt til ulike arenaer der de unge lever sine liv (skole, hjem, fritidsaktiviteter) er avgjørende for å bygge relasjoner og tillit.
- Erfaringskonsulenten jobber mye alene og trenger å inkluderes i et faglig fellesskap og ha tilgang på kollegaer og veiledning.
- En kvinnelig erfaringskonsulent ville ha vært viktig for å inkludere flere jenter i «Ungdom i fokus» og få mer kjennskap til og innpass i jentemiljøer. Det er i dag et klart flertall av gutter som benytter seg av tilbudene.
- For å lykkes som erfaringskonsulent later det til å være viktig med en kombinasjon av personlig egnethet og gode rammer for arbeidet som skal gjøres. Disse rammene må innebære støtte og fellesskap, men også rom for fleksibilitet.

Studien viser at erfaringene med ansettelse av erfaringskonsulent som del av prosjektet «Ungdom i fokus» så langt er meget positive. Samtidig er det et viktig å merke seg at dette er en liten studie med få deltagere. Allikevel mener vi studiens funn beskriver viktige erfaringer og at de også peker på noen mulige veier fremover når det gjelder erfaringskonsulenters rolle og forebyggende arbeid for barn og unge i bydelen. Det vil være svært relevant å videre utforske roller, samarbeid og tiltak i tilknytning til Knutepunkt Strømsø, og erfaringer med disse innsatsene over tid fra ulike perspektiver. Her vil vi særlig vektlegge betydningen av å utforske: 1) Hvilke behov har erfaringskonsulenten og arbeidet denne utfører for rammer, støtte og nettverk? 2) Hvordan kan dette balanseres med nødvendigheten av fleksibilitet og handlingsrom? 3) Hvem bruker det eksisterende tilbudet fra Knutepunktet – hvem er de, hvorfor kommer de og hvordan går det med dem etter at de har vært i kontakt med tiltakene? 4) Hvordan erfarer samarbeidspartnere (skole, politi, helse), ungdommene og familiene tiltak i regi av Knutepunktet, herunder samarbeid med erfaringskonsulenten?

Referanser:

- Borg, M., Sjøfjell, T., Ogundipe, E., & Bjørlykhaug, K. I. (2017). *Brukeres erfaringer med hjelp og støtte fra erfaringsmedarbeidere innen psykisk helse og rus*. Nasjonalt senter for erfaringskompetanse innen psykisk helse. <https://erfaringskompetanse.no/wp-content/uploads/2020/01/Forskningsrapport-Brukeres-erfaringer-med-hjelp-og-stotte-fra-erfaringsmedarbeidere-innen-psykisk-helse-og-rus.pdf>
- Braun, V., & Clarke, V. (2022). *Thematic analysis: A practical guide*. SAGE.
- Finlay, L. (2012). Five Lenses for the Reflexive Interviewer. I J. F. Gubrium, J. A. Holstein, A. B. Marvasti, & K. D. McKinney (Red.), *The Sage Handbook of Interview Research: The Complexity of the Craft* (s. 317-332). SAGE. <http://dx.doi.org/10.4135/9781452218403>
- Karlsson, B., & Borg, M. (2021). *Samarbeidsbasert forskning: demokratisk kunnskapsutvikling i psykisk helse- og rusarbeid* (1. utgave). Gyldendal.
- Klevan, T., Sjøfjell, T., Borg, M., & Karlsson, B. (2018). «Det er litt som et eget språk» *Erfaringsmedarbeideres forståelser og bruk av erfaringsbasert kunnskap i samarbeid med brukere i psykisk helse- og rustjenester*. Nasjonalt senter for erfaringskompetanse innen psykisk helse. <https://erfaringskompetanse.no/wp-content/uploads/2018/11/Det-er-litt-som-et-eget-spraak.pdf>
- Malterud, K. (2012). *Fokusgrupper som forskningsmetode for medisin og helsefag*. Universitetsforlaget.
- Mooney, R., & Bhui, K. (2023). Analysing multimodal data that have been collected using photovoice as a research method. *BMJ open*, 13(4), 1-6.

«En som kan gjøre det som trengs»
Utforsking av erfaringskonsulentens
rolle i arbeid med ungdom
Knut Tore Sælør og Trude Klevan

Skriftserien fra Universitetet i
Sørøst-Norge nr. 137

ISSN 2535-5325
ISBN 978-82-7206-819-5

usn.no